

הלכות עירובין פרק ח' (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום השיעור: הלכות עירובין – פרטי דינים בעירוב תחומין, עירוב בתנאי, ועירוב ביום טוב

הלכה א-ב: אין מניחין שני עירובין – אי אפשר לעשות שני עירובין ביום אחד

דברי הרמב"ם: אין מניחין שני עירובין... שאין מערבין שני עירובין ביום אחד. חצי היום הולכין לשני עירובין ואינו שורה יום אחד בעירוב השני. אדם שאמר לשני שלוחים, צאו ועירבו לשתי רוחות" – מהלך כרגלי שניהם. נתן אחד עירובו בריחוק אלף אמה לרוח מזרח, ונתן השני את עירובו בריחוק חמש מאות אמה לרוח מערב – הוא יכול ללכת למערב 1,000 אמה ולמזרח 1,500 אמה. אם שני העירובין הם 2,000 אמה בכיוונים מנוגדים – הרי זה אינו זז ממקומו.

פשט: אדם אינו יכול בשבת אחת לשבות בשני מקומות באמצעות שני עירובין. אי אפשר לומר, בבוקר שבייתי כאן, אחר הצהריים שם. כאשר אחד עשה בטעות שני עירובין (באמצעות שני שלוחים), הוא יכול ללכת רק למקום ששני העירובין מתירים לו – הוא מקבל את החיתוך של שני התחומים, לא את היתרון של שניהם.

חידושים והסברים:

1. **מהלך כרגלי שניהם** – אין הכוונה שהוא מקבל את היתרון של שני העירובין, אלא להיפך: הוא, תקוע" עם שניהם. הוא יכול ללכת רק למקום ששני העירובין מתירים לו. עירוב המזרח מגביל אותו למערב, ועירוב המערב מגביל אותו למזרח.

2. **המקרה הקיצוני** – אם אחד עשה עירוב אחד 2,000 אמה למזרח ואחד 2,000 אמה למערב, הוא אינו יכול לזוז ממקומו (רק ד' אמות), כי כל עירוב מגביל את השני לחלוטין.

3. **שאלה שמתעוררת:** כיצד פועל זה, לחומרא? אם אי אפשר לעשות שני עירובין, כיצד שניהם חלים? מוצע שאולי זה ספק – אין אנו יודעים איזה עירוב תפס, לכן נותנים לו חומרי שניהם. השיעור משאיר זאת פתוח כצד.

הלכה ג-ד: עירוב בתנאי – אפשר לעשות שני עירובין בתנאי

דברי הרמב"ם: אפשר לעשות שני עירובין לשתי צדדים בתנאי: אם אני צריך ללכת למזרח – זה עירובי" והשני אינו כלום; אם אני צריך ללכת למערב – להיפך. **וואם נצטרך לשתי רוחות... לאיזה שירצה ילך** – אם הוא צריך לשניהם, הוא יכול לבחור. **וואם לא עירב לזה כלל, או שעירב ולא נצטרך לרוח משתייהן, אין שום עירוב מועיל לו... אלא הרי הוא כבן העיר.**

פשט: באמצעות תנאי אפשר לתת לעצמו „אופציות" – אפשר לעשות מספר עירובין לכיוונים שונים, אבל רק אחד יכול להיות פעיל ביום אחד. התנאי קובע איזה עירוב חל לפי מה שקורה.

חידושים והסברים:

1. **החידוש העיקרי:** אדם יכול לעשות לעצמו **אופציות** – הוא עושה מספר עירובין, והתנאי קובע איזה מהם נעשה פעיל. אין זה סותר את הכלל שאי אפשר לעשות שני עירובין, כי באמצעות התנאי רק אחד חל.

2. **אם הוא צריך לשני הצדדים:** אז הוא יכול לבחור באיזה עירוב הוא רוצה להשתמש – אבל רק באחד, לא בשניהם.

3. **אם הוא אינו צריך כלל:** כאשר אף תנאי אינו מתקיים, אף עירוב אינו חל, והוא נשאר בן העיר עם 2,000 אמה לכל רוח.

4. **יותר משניים:** אפשר לעשות אפילו 5 או 6 עירובין בתנאים – אין הבדל במספר, כל עוד זה בתנאי.

5. **רק פעם אחת ביום:** אי אפשר להחליף אחר הצהריים – כאשר החליט, זה קבוע ליום.

6. **ברירה בדרבנן:** זה מרמז יש ברירה בדרבנן – אפשר להחליט אפילו בשבת עצמה באיזה עירוב משתמשים. זה יתבאר יותר מאוחר יותר.

הלכה: ברירה – האומר לחמשה, „הריני מערב על איזה מכם שארצה"

דברי הרמב"ם: „האומר לחמשה: הריני מערב על איזה מכם שארצה... אף על פי שרצה משחשיכה – ילך. דבר שאינו מדברי סופרים יש בו ברירה."

פשט: אחד אומר לחמישה אנשים: אני עושה עירוב לאיזה מכם שארצה. אפילו אם החליט רק לאחר חשיכה (כבר בשבת), אותו אדם יכול ללכת, כי בדברי חכמים חל יש ברירה.

חידושים והסברים:

1. **הכלל:** „דבר שאינו מדברי סופרים יש בו ברירה" – בעניינים דרבנן אפשר להחליט למפרע מה התכוונו. עירוב הוא דרבנן, ממילא ברירה פועלת.

2. **קשר לפרק ו':** אותו יסוד כמו ההלכה שאם רץ בערב הוא גם טוב.

3. **יישום מעשי – משגיח במחנה:** משגיח יכול להניח עירובין ערב שבת, ולהחליט מאוחר יותר מי רשאי ללכת לאן. אבל זה מוגבל: **האנשים צריכים לדעת על כך** – אין זכייה כזו סתם, כי הוא נשאר כרגלי המערב (זו חובה, לא רק זכות). אבל אפשר לתלות מודעה בבית הכנסת שעשו עירוב, ומי שרוצה ללכת לאותו כיוון יכול להשתמש בו.

הלכה: מתנה אדם על עירובו – תנאי על עירוב לאילו שבתות

דברי הרמב"ם: „מתנה אדם על עירובו ואומר: עירובי לשבת זו ולא לשבת אחרת, לשבתות הבאות, ליום טוב ולא לשבתות" וכו'.

פשט: אפשר לעשות תנאי על עירובו – שיפעל רק לשבתות/ימים טובים מסוימים ולא לאחרים.

חידושים והסברים:

1. **מדוע זה חידוש?** אם אפשר לעשות תנאי בשבת אחת לשני כיוונים, הרי פשוט שאפשר להגביל לאיזו שבת זה חל. התירוץ: החידוש הוא שהעירוב יכול לשכון שם פיזית למספר שבועות, ואפשר להחליט שרק שבתות מסוימות יפעל. צריך רק לוודא שהאוכל עדיין קיים (לא נשרף או התקלקל) כשהשבת מגיעה – כפי שהמשנה ברורה אומר.

2. **היסוד מדוע תנאי פועל:** עירוב אינו מנגנון אוטומטי של הפת – הכל דעתא. מכיוון שהוא חושב על הפת כמקום שביטה, הוא יכול לקבוע מתי יש לו כן את הדעתא ומתי לא.

3. „לשבתות הבאות” — אפילו כבר עשה את העירוב, הוא יכול להשתמש בו לשבועות הבאים, לא רק לשבת הראשונה.

הלכה: עירוב לשנה שלמה

דברי הרמב"ם (בשם רבי): „מערב לשבת של כל השנה כולה... כל שבת שירצה” — הוא יכול ללכת אפילו שתי תחומי שבת, וכאשר הוא לא רוצה, נשאר במקומו.

פשוט: אפשר לעשות עירוב אחד לכל שבתות השנה, ובכל שבת להחליט אם רוצים להשתמש בו.

חידושים: המשנה ברורה אומר שצריך לוודא שהעירוב קיים (האוכל עדיין קיים ולא התקלקל). אפשר גם לעשות זאת באמצעות שליח.

הלכה ה: עירוב תחומין ליום טוב ויום כיפור — הקדמה

דברי הרמב"ם: „כשם שאסור להוציא חוץ לתחום בשבת, כך אסור ביום טוב וביום הכפורים.” אבל: „ביום טוב מותר להוציא מרשות לרשות” — הוצאה מותרת ביום טוב (מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך). „לפיכך מערבין ערובי חצרות ומשתתפין במבואות ליום הכפורים כשבת, ומערבין ערובי תחומין ליום הכפורים וליום טוב כשבת.”

פשוט: תחומין אסור בין בשבת, בין ביום טוב, בין ביום כיפור — לכן צריך עירובי תחומין לכולם. אבל הוצאה מרשות לרשות אסורה רק בשבת וביום כיפור, לא ביום טוב — לכן צריך עירובי חצרות רק לשבת וליום כיפור, לא ליום טוב.

חידושים והסברים:

1. זה המקום היחיד בהלכות עירוב תחומין שבו עירוב חצרות מוזכר — כי הרמב"ם רוצה לתת הקדמה מלאה לדיני יום טוב בנוגע לעירובין.

2. שיטת הרמב"ם: הוצאה ביום טוב מותרת אפילו שלא לצורך — מתוך שהותרה הוצאה לצורך, הותרה גם שלא לצורך. לכן נופל כל ענין עירובי חצרות ביום טוב.

3. מבנה הרמב"ם: הוא מביא את ענין יום טוב כהמשך לשני עירובין / עירוב בתנאי, כי בשני ימים טובים של גלויות מתעורר לעתים קרובות שצריך לעשות תנאים ושני עירובין לשני הימים. הרמב"ם מרגיש שצריך הקדמה לפני שקופצים לפרטי יום טוב.

הלכה: שני עירובין לשני ימים — יום טוב סמוך לשבת / שני ימים טובים של גלויות

דברי הרמב"ם: „יום טוב שחל להיות סמוך לשבת, בין מלפניו בין מלאחריו, או שני ימים טובים של גלויות — יש לו לערב שני עירובין לשתי רוחות, וסומך על איזה מהן שירצה ליום הראשון, ועל עירוב שברוח שנייה ליום השני.” „או מערב עירוב אחד לרוח אחת, וסומך עליו לאחד משני הימים.”

פשוט: כאשר יום טוב סמוך לשבת (לפני או אחרי), או בשני ימים טובים של גלויות, אפשר לעשות שני עירובין בשני כיוונים שונים, ובכל יום להשתמש בעירוב אחר. לחלופין, אפשר לעשות עירוב אחד לכיוון אחד, להשתמש בו רק יום אחד, וביום השני להישאר במקום שביתה הרגיל.

חידושים והסברים:

1. היסוד מדוע זה פועל: יום טוב ושבת (או שני ימי יום טוב של גלויות) הם שתי קדושות שונות. הוא קנה שביתה בערב שבת בנפרד ובערב יום טוב בנפרד, ממילא יכול בכל יום להשתמש בעירוב אחר.

2. שני ימים טובים של גלויות — סיבה אחרת: יום אחד הוא על הקודש ויום אחד הוא על החול — אחד מהימים הוא למעשה חול, רק שאין אנו

יודעים איזה.

3. שני ימים טובים של ראש השנה — שונה: מחשיבים אותם כיום אחד, כקדושה אחת, ולכן אי אפשר לעשות שני עירובין לשני כיוונים. השורש: ראש השנה אפילו בזמן בית המקדש, בזמן שקידשו על פי הראיה, קיימו שני ימים — זה פחות ספק ויותר תקנה קבועה, ממילא זו קדושה אחת.

הלכה: העירוב חייב להיות שם בשני הלילות — שתי קדושות

דברי הרמב"ם: „המערב לשני ימים טובים של גלויות, או לשבת ויום טוב, אפילו שעירב לאחד לרוח אחת משניהם — צריך שיהא העירוב במקומו מוצאי ליל ראשון ובליל שני כל בין השמשות.” „מפני שהן שתי קדושות, ואין קיום עירוב תחומין על הראשון קונה עירוב לשני ימים.”

פשוט: אפילו הוא רוצה ללכת לאותו כיוון בשני הימים, העירוב חייב להיות פיזית במקום בשני בין השמשות — גם לילה ראשון, גם לילה שני. העירוב של היום הראשון אינו יכול לפעול אוטומטית ליום השני.

חידושים והסברים:

1. נאכל העירוב בראשון — אם העירוב נאכל ביום הראשון, יש לו עירוב רק ליום הראשון ולא ליום השני.

2. כיצד הוא עושה — ההנחה המעשית:

- מוליכו בערב יום טוב — הוא מביא אותו למקום בערב יום טוב/ערב שבת.

- ומחשיך עליו — הוא נשאר שם עד בין השמשות.

- אם הוא לא רוצה להשאיר שם (כי זה לא מקום המשתמר): נוטלו בידו — הוא לוקח אותו חזרה הביתה ליל יום טוב, כי ביום טוב מותר לטלטל (הוצאה מותרת ביום טוב).

- ולמחר מוליכו לאותו מקום ומניחו שם עד שתחשך — למחרת הוא מחזיר אותו לאותו מקום לבין השמשות השני.

- ואוכלו — לאחר מכן הוא יכול לאכול אותו: אם זה שבת, הוא אוכל אותו שם במקום; אם זה יום טוב, הוא יכול להביא אותו הביתה.

3. ההבדל בין שבת ליום טוב קריטי כאן: ביום טוב הוא יכול לטלטל את העירוב הלך ושוב, אבל בשבת הוא לא יכול.

הלכה: עירוב ברגליו ביום השני — „יחשוב בלבו” לעומת „ואומר שביתה”

הרמב"ם: מי שעירב ברגליו ביום הראשון, צריך ללכת שוב לאותו מקום ביום השני. הרמב"ם כותב כאן „יחשוב בלבו שיקנה שם שביתה” — הוא רק *יחשוב* בלבו.

פשוט: הוא הולך למקום וחושב שהוא קונה שביתה שם.

חידושים:

1. ההבדל של „יחשוב בלבו” לעומת „ואומר שביתה”: קודם לכן בעירוב ברגליו הרמב"ם אמר „ואומר שביתה” (אומרים בפה). כאן הוא אומר רק „יחשוב בלבו”. ההבדל יכול להיות בגלל איסור הכנה מיום טוב לחבירו — אסור לומר בפירוש כי זה נראה כהכנה מיום טוב אחד לשני.

2. עירב בפת בראשון — רוצה לעשות ברגליו בשני: זה מותר, הוא רק צריך ללכת לשם ולחשוב שהוא קונה שביתה.

3. עירב בפת בראשון — רוצה לעשות בפת בשני: „צריך לערוב באותה הפת עצמה שערב בה בראשון.” הטעם: לקחת פת *חדשה* ולעשות עירוב הוא מעשה הכנה מיום טוב לחבירו. אבל אותה פת ששוכנת שם כבר, אין צריך לעשות שום דבר חדש — הוא רק מביא אותה לשם, וזה לא נקרא הכנה. ההבדל אינו איזו פת, אלא המעשה של עשיית פת חדשה לעירוב — זו הכנה. ללכת לבד, או להשתמש בפת שכבר קיימת, אינו הכנה.

פשט: כאשר יום טוב הוא יום שישי, אסור לעשות שום עירוב (לא חצרות, לא תחומין) ביום טוב עצמו. עושים את העירוב ביום חמישי, ערב יום טוב.

חידושים:

1. **מדוע אסור?** — עירוב תחומין הוא קנין רשות — הוא קונה את המקום לשביתתו. קנין כזה אין עושים ביום טוב. מוזכר גם שזה יכול להיות ענין של הכנה או מתקן (מתקן רשות). בעירוב חצרות זה גם סוג של קנין.

2. **קושיה מעירוב תבשילין:** אם כבר עשו עירוב תבשילין (שמתיר לבשל מיום טוב לשבת, להדליק נרות, הוצאה), מדוע

עירוב תבשילין לא יתיר גם לעשות עירוב חצרות/תחומין? התשובה נשאלת קצת פתוחה, אבל מובן שעירוב תחומין הוא סוג מיוחד של קנין/מתקן שעירוב תבשילין לא מכסה.

3. **עירוב ברגליו/במחשבה — האם זה קנין?** הרי אפשר לערב ברגליו או אפילו במחשבה לבד — איזה קנין זה? התשובה: זה לא קנין ממש, אבל מכיוון שזה דומה לקנין, אין עושים זאת ביום טוב.

הלכה: שכח ולא עירב — תנאי בעירוב חצרות (לא תחומין)

הרמב"ם: „ואם שכח ולא עירב, הרי זה מערב עירובי חצרות בחמישי [=יום טוב] וערב שבת, אבל לא עירובי תחומין.”

פשט: אם שכח לעשות עירוב ערב יום טוב, הוא יכול לעשות עירוב חצרות בתנאי ביום טוב עצמו — אבל עירוב תחומין לא יכול לעשות אפילו בתנאי.

חידושים:

1. **מדוע עירוב תחומין מחמיר יותר?** — עירוב תחומין הוא יותר קנין שביתה (לוקח נשבתה), קנין חזק יותר, ואין עושים אותו ביום טוב אפילו בספק/תנאי. עירוב חצרות הוא קנין קל יותר. (מובא ממגיני ארץ ואלנא).

2. **סברה מעשית שנדחת:** עירוב חצרות הוא כדי שיוכלו לטלטל (הוצאה), אבל ביום טוב מותר לטלטל בכל מקרה, כך שעירוב חצרות לא כל כך נחוץ ביום טוב. לעומת זאת, תחומין חל גם ביום טוב. אבל המפרשים לא אומרים את הפשט המעשי הזה.

3. **התנאי כפי שהוא פועל:** ביום חמישי (יום ראשון של יום טוב, כשיום שישי הוא גם יום טוב) הוא אומר: „אם היום יום טוב” — אני לא עושה כלום (כי ביום טוב אין עושים קנינים), „ואם לאו” — אני עושה עירוב (כי אז היום הוא חול ומחר יום טוב, והוא עושה עירוב ערב יום טוב). **ביום שישי (למחר) חוזר ומערב** — הוא עושה שוב עירוב חצרות באותו תנאי: „אם היום יום טוב” — אני לא צריך לעשות כלום, כי כבר היה לי עירוב מאתמול; „ואם אין בדברי היום כלום” — אם אתמול היה יום טוב האמיתי והיום הוא יום חול — אני עושה עכשיו את העירוב.

4. **שני ימים טובים של ראש השנה — אין תנאי:** כל הדין של תנאי חל רק בשני ימים טובים של גלויות רגילים, שבהם יש ספק איזה יום הוא יום טוב האמיתי. אבל ראש השנה — שבו שני הימים הם „קדושה אחת” (כיום אריכתא) — אי אפשר לעשות תנאי, כי אין זה ספק בין שני ימים, אלא קדושה אחת.

בזה מסתיים הלימוד של הלכות עירובין — ברוך רחמנא דסייען.

חידוש: „קדושה אחת” — שבת ויום כיפור

חידוש גדול של הרמב"ם: סברת הרמב"ם של „שתי קדושות” יש לה נפקא מינה משמעותית:

1. **ביום טוב של גלויות (שני ימי יום טוב)** — זה שתי קדושות, לכן צריך שני עירובין.

2. **בראש השנה** — לפי הרמב"ם זו קדושה אחת, לכן צריך רק עירוב אחד.

3. **שבת ויום כיפור שחלים ביחד** (שיכול לקרות רק כשמקדשים על פי הראיה, לא בזמנים שלנו שלא אד"ו ראש) — הרמב"ם סובר ששבת ויום כיפור הם קדושה אחת, וצריך רק עירוב אחד. **הטעם:** לשניהם יש אותה רמת קדושה — שניהם אסורים במלאכת אוכל נפש, שניהם אסורים בהוצאה.

4. **החידוש במושג „קדושה אחת”:** היינו חושבים ש„קדושה אחת” פירושו שזה ממש דבר אחד (כמו ראש השנה שהוא יומא אריכתא). אבל הרמב"ם מראה ש„קדושה אחת” פירושו שיש להם אותן הלכות/רמת קדושה — אפילו כשזה שני ימים נפרדים. שבת ויום כיפור הם שני ימים נפרדים, אבל מכיוון שדיניהם שווים, זו קדושה אחת. להיפך — יום ראשון של סוכות ויום שני של סוכות, אף על פי ששניהם נקראים „סוכות”, הם שתי קדושות כי אחד הוא באמת יום טוב והשני הוא ספק חול.

הלכה: שני עירובין בשני כיוונים — התנאי של „אפשר להגיע”

הרמב"ם: „רשות ביד אדם לעשות שני עירובין משתי רוחות לשני ימים, והוא שיהא אפשר להגיע לכל אחד משני העירובין ביום הראשון.” אם הוא לא יכול להגיע לעירוב השני ביום הראשון, „אין עירובו השני עירוב, שעירוב מצוותו שיהא בסעודה הראויה בו ביום.”

פשט: מותר לעשות שני עירובין בשני כיוונים שונים לשני ימי יום טוב. אבל העירוב השני חייב להיות במקום שהוא יכול להגיע אליו ביום הראשון. כי עירוב צריך להיות סעודה הראויה לו ביום — הוא חייב להיות מסוגל לאכול את העירוב באותו יום.

חידושים — דוגמת הרמב"ם:

1. **עירוב ראשון 2,000 אמה מזרח** — ביום הראשון הוא הולך לגמרי מזרחה. אין לו שום אמה מערבה. ממילא הוא לא יכול להגיע לעירוב שני במערב — אין עירובו השני עירוב.

2. **עירוב ראשון 1,500 אמה מזרח** — יש לו עוד 500 אמה מערבה מבתו. אם העירוב השני נמצא בתוך 500 אמה מערבה, הוא יכול להגיע ביום הראשון, והרי זה עירוב. ביום השני הוא יכול ללכת 1,500 + 2,000 מערבה.

הלכה: אין עושים עירוב ביום טוב — יום טוב שחל להיות ערב שבת

הרמב"ם: „יום טוב שחל להיות ערב שבת, אין מערבין בו עירובי חצרות ולא עירובי תחומין, אבל מערבין ביום חמישי שהוא ערב יום טוב.”

תמלול מלא

הלכות עירובין: דיני צירוף עירובין, עירוב בתנאי, ועירוב ביום טוב

הקדמה: סיום פרק כ"ז ופטרון השיעור

דובר 1: סיימנו הלכות עירובין פרק כ"ז, הפרק האחרון בהלכות עירובין. הוא מביא כאן הכרת הטוב לנדבנים, הרב ר' יואל ורצברגר, שהוא הנדבן פטרון השיעור.

דובר 2: כן, אני רוצה לומר על פטרון השיעור, בשנה הבאה נפגש עד כמה שאספיק. אפשר לעשות עירוב או חושבים על משהו או שם יש פת. איך שמסובבים את זה, או חושבים על השיעור, על עצם השיעור, או הפת שמונחת מאחורי זה. בסדר, צריך להודות על שניהם. עירוב ברגליו הוא העיקר, אבל גם הגבירים יכולים לצאת בצ'קן קטלט. כך יוצא.

סקירה: מה למדנו ומה נלמד

לעירוב של אותו אדם, אבל לא יותר, כי הוא צריך להיזהר מהעירוב שלו במזרח שהוא רחוק אלפיים אמה, "כרגלי מי שעירב לו במזרח". אותו דבר במזרח, הוא לא יכול ללכת כל אלפיים אמה, "ויהלך למזרח אלף וחמש מאות אמה", כי השני רחוק חמש מאות יותר, יוצא אלפיים, "כרגלי מי שעירב לו במערב".

רואים שיוצא שאדם יכול להיות תקוע ממש. "אם עירבו לו שני עירובין אלו כאחד, אה, אחד ברחק אלפיים אמה מזרח, ואחד ברחק אלפיים מערב", הוא עשה בסך הכל אלפיים אמה, אחד במזרח אחד במערב, הרי זה עומד במקומו, הוא אסור לזוז ממקומו, הוא out of place הוא out of place, הוא בקצה של זה, הוא אלפיים מזה.

דובר 2: אם אני לא מבין כאן, אם הוא לא יכול לעשות שני עירובין, איך זה עובד לחומרא? שאפשר כן, אבל לא צריך. כלומר אפשר כן... או אולי... אנחנו חוששים, ואנחנו לא יודעים איזה מהם, איזה מהם תפס קודם, או מה? ומילא נתנים לו חומרי מקום? או מה הוא עשה ברור שניהם? לא. יותר מעניין. כן. הוא אומר, לאיזה כיוון, אז הוא מביא מאחד, שזה בספק? אני לא יודע, יותר מעניין. ספק? לא יודעים. הרי זה עומד במקומו פירושו שיש לו ד' אמות? כן. אבל מקומו, מה זה אומר ד' אמות? או, הוא רשות היחיד? על... לא יודע. כן, הוא בעיר. הוא יכול ללכת בכל העיר, whatever.

דובר 1: בסדר, אז זה העיקר דין שלא לעשות. נראה לי שאי אפשר לעשות באמת. המהלך, רגל שניים, זה יותר כמו ספק? או קנס, או ספק? משהו כזה.

הלכה ג: עירוב בתנאי — אפשר לעשות שני עירובין בתנאי

דובר 1: אבל עכשיו נלמד שאפשר למעשה כן, למצוא דרך לעשות שני עירובין, לא שביום אחד הוא יוכל להשתמש בשניהם, אבל הוא יכול לתת לעצמו אפשרויות. אדם יכול לעשות לעצמו אפשרויות, שהוא יוכל ללכת לאיזה כיוון שירצה, אבל מחר הוא צריך להחליט, או ערב שבת להחליט, או ערב שבת בפעם הראשונה אדם יכול כן לעשות שני עירובין על שני צדדים, אבל הוא עושה בתנאי, הוא עושה תנאי, הוא אומר כן, הוא רואה כן, הוא רואה כן, אם יהיה דבר מצווה, אם הוא קיבל מצווה או מצווה או דוחק. אם הוא חשב שאפשר לעשות רק, הוא צריך ללכת, אם הוא חשב לעצמו, שהוא חייב ללכת לכאן, זה עירוב שיצא לתחום חל, ועירוב שברוח שכנגדו אינו כלום, הוא אומר אז אני כאן, השני לא שם. אם להיפך, ואם נצרכת לרוח שכנגדו, צריך ללכת למערב, זה עירוב שיצא לתחום חל ועירוב שברוח שכנגדו אינו כלום. ומה יהיה אם אצטרך ללכת לשניהם? "ואם נצטרך לשתי רוחות, יש לו לסמוך על איזה עירוב שירצה, לאיזה שירצה ילך", אז הוא יוכל ללכת, הוא יוכל אז לבחור. כלומר, הוא לא יהיה תלוי שאם יהיה צורך אז ממילא יהיה זה, הוא רוצה להשאיר לעצמו אפשרויות. הוא אומר, אם יהיה לי צורך לשני הצדדים, אחליט אז לאיזה אני רוצה ללכת, ואז אוכל רק ללכת לכיוון זה, והעירוב השני יהיה כלום.

הלכה ד: אם הוא לא עשה תנאי

דובר 1: "ואם לא עירב לזה כלל, או שעירב ולא נצטרך לרוח משתיהן, אין שום עירוב מועיל לו, ואינו סומך על אחד מהן, אלא הרי הוא כבן העיר, ויש לו אלפים אמה לכל רוח מחוץ לעיר". כלומר, הוא לא החליט, הוא חשב, הוא לא החליט כל היום, אם הוא לא החליט, הוא בן העיר, והוא לא צריך כלום.

סיכום: הכללים של עירוב בתנאי

דובר 1: אז את התנאי אפשר לעשות, ואפשר לעשות אפילו יותר משני עירובין, אפילו חמישה ושישה, אין חילוק. הוא אומר על כל אחד שהוא ישתמש בזה רק בתנאי שהוא צריך את זה. כל עוד זה בתנאי הוא יכול לעשות את זה. אם הוא לא עושה תנאי, אז הוא נשאר תקוע, כי שניהם חלים. אבל בתנאי, כשהתנאי הוא שאם ישתמש בעירוב זה, העירוב השני כלום. ואפשר לעשות את זה רק פעם אחת ביום, אי אפשר אחר הצהריים להחליף בחזרה.

זה הכל בעיקר הלכות תנאי, ונלמד בפירוש, הרמב"ם לא אומר את זה כאן, אבל נלמד בפירוש שזה אומר שלרבנן יש ברייה, שהוא יכול גם להחליט

דובר 1: בכל אופן, למדנו עיקר הלכות עירוב, איך עושים עירוב תחומין, איך עושים עירוב ברגליו שלמדנו בפרק ז'. עכשיו נלמד... או שבת, כן, וכו'. עכשיו נלמד בעצם פרטים, עוד חילוקי דינים בעירוב. כלומר, בפרק א' מדברים על עירוב בפת. אני רואה שהרמב"ם קורא לזה גם פת, אז אני לא זה שמשוגע שאומר פת. אבל אף על פי שלכאורה כל ההלכות הן גם על עירוב ברגליו, בכל זאת יש חילוקים. בכל אופן, נלמד עוד פרטים בזה.

העיקר בפרק זה מדבר על שני נושאים. אחד הוא, אם עושים יותר מעירוב אחד, או עושים בתנאי, או אופנים אחרים. והשני הוא לגבי יום טוב. והאמת היא שזה מאוד מחובר, כי יום טוב גם נעשה לפעמים שצריך לעשות תנאי אם זה שני ימים טובים. אז אפשר לומר שכל הפרק סובב סביב דיני שני עירובין, או שני תנאים בעירוב, שתי אפשרויות בעירוב.

הלכה א: אין מניחין שני עירובין — אי אפשר לעשות שני עירובין על יום אחד

דובר 1: אז הוא אומר כך, קודם כל מה שאי אפשר לעשות בוודאי: אין מניחין שני עירובין. יהודי לא יכול לעשות שני עירובין. כלומר, הוא מניח עירוב במזרח, והוא אומר "אני רוצה ללכת בבוקר לכאן ואחר הצהריים לשם". כלומר, שניים בבת אחת פשוט שאי אפשר. אבל כשהוא אומר "אין מניחין", הוא לא מתכוון שזה כמו אחד לבוקר ואחד לאחר הצהריים. כן, כיצד? **חצי היום הולכין לשני עירובין, ואינו שורה יום אחד בעירוב השני.** אי אפשר לומר "בבוקר אני דר כאן, ממילא אוכל ללכת לאותו הכיוון, ואחר הצהריים אני דר שם, אוכל ללכת לשם". **שאינו מערבין שני עירובין ביום אחד.** אי אפשר ביום אחד לדור בשני מקומות, לעשות שני עירובין. זו ההלכה הבסיסית.

דיון: איך זה עובד לחומרא?

דובר 2: מה עשו כאן טעות? תדמיין, זה מאוד מעניין, כלומר, לכאורה אי אפשר, אבל לחומרא נראה שכן אפשר. כאן הוא מתכוון לעם הארץ, הוא לא ידע שאי אפשר לעשות עירוב לשתי רוחות. "צאו ועירבו לשתי רוחות", בוא אתה ותהיה מעורב לשתי רוחות. הוא חשב שכן אפשר. או אופן אחר שיכול להיות שלמעשה אדם עשה שני עירובין בשני מקומות, הוא "שעשאם על שנים שלא בידיעתו", הוא אמר לשני אנשים את הזכות, והוא לא אמר להם איפה. אם היה אומר להם איפה, היו יכולים לעשות רק איפה שהוא אמר, אבל הוא נתן להם את הזכות לעשות עירוב איפה שירצו. "אחד עירב לו לצפון ואחד עירב לו לדרום". ההלכה היא "מהלך כרגלי שניהם". כלומר, לחומרא זה אומר שהוא דר בשניהם, וממילא "מהלך כרגלי שניהם" לא אומר שהוא יכול ללכת רחוק אלפיים אמה משניהם, הוא רשאי רק ללכת בתוך אלפיים אמה, כל עוד הוא בתוך אלפיים אמה משני הצדדים. הוא תקוע עם שני העירובין, לא שהוא הרויח משני העירובין, הוא תקוע עם שני העירובין. וההלכה הבאה תסביר זאת, כן? הוא ייתן את הפרטים.

דובר 1: לאיזה כיוון, אז הוא מביא מאחד, שזה בספק? אני לא יודע, יותר מעניין. ספק? לא יודעים.

דובר 2: הרי זה אליעזר ומקומו פירושו שיש לו ד' אמות?

דובר 1: כן. אבל מקומו, מה זה אומר ד' אמות? או, הוא רשות היחיד?

דובר 2: על... לא יודע.

דובר 1: כן, הוא בעיר. הוא יכול ללכת בכל העיר, whatever. בסדר, אז זה העיקר דין שלא לעשות. נראה לי שאי אפשר לעשות באמת. המהלך, רגל שניים, זה יותר כמו ספק? או קנס, או ספק? משהו כזה.

הלכה ב: פרטים של "מהלך כרגלי שניהם"

דובר 1: "כיצד מהלך כרגלי שניהם? מהו טעמא? שאינו יכול להלך אלא במקום שיש לשניהם להלך בו". הוא יכול ללכת רק לשם ששניהם יכולים ללכת. למשל, "נתן אחד עירוב בריחוק אלף אמה לרוח מזרח, ונתן השני את עירובו בריחוק חמש מאות אמה לרוח מערב", כן? השני הלך חמש מאות אמה למערב, "אין זה שעירבו לו מהלך למערב אלא אלף אמה". הוא יכול ללכת למערב רק אלף אמה. כלומר, עוד חמש מאות מעבר

הוא אומר כך, **יום טוב שחל להיות סמוך לשבת, יוצא יום טוב קרוב לשבת, יום אחד עם שבת, בין מלפניו בין מלאחריו, או שני ימים טובים של גלויות, שזה לפעמים שני ימים טובים, יש לו לערב שני עירובין לשתי רוחות, הוא יכול לעשות שני עירובין לשני הכיוונים, וסומך על איזה מהן שירצה ליום הראשון, ועל עירוב שברוח שנייה ליום השני, הוא יכול לומר היום הראשון שבת או יום טוב או יום אחד אסמוך על הכיוון הזה, והיום הבא הכיוון השני. אז הוא עשה לכתחילה שני עירובין, וכשמגיע כל יום הוא מחליט איזה הוא רוצה להשתמש. מה שונה משבת שאי אפשר, אבל כאן זה שני ימים אחרים, שתי קדושות אחרות, יום אחד זה, יום אחד זה, זה אפשר כן לעשות.**

זה דבר אחד. או אפשר סתם כך, **או מערב עירוב אחד לרוח אחת, וסומך עליו לאחד משני הימים, כלומר או הוא יכול לומר אני הולך לכיוון השני, או היום השני, שהוא יום השני, יקנה שביתה בעירוב כדין עירוב.** כלומר, בדיוק כמו שראינו קודם שהעולם יכול ללכת או איזה עירוב, או שאני רוצה בכלל לא עירוב.

תנאי: רק בשני ימים טובים של גלויות או יום טוב ושבת

דובר 1:

אבל יש לזה תנאי. כמו שראינו קודם, ששני ימים טובים אפשר ללכת לשני כיוונים אחרים, זה עובד רק בשני ימים טובים של גלויות, או ביום טוב ושבת.

דובר 2:

כן, או יום טוב ושבת, זה גם שני ימים טובים אפשר גם.

תרגום לעברית

דובר 1:

כן, אמת. כי יום טוב ושבת אפשר, כי זה שני מיני תענוג שונים, זה שתי קדושות שונות, ממילא אינו נוגע. הוא קנה שביתה ערב שבת, והוא קנה שביתה ערב יום טוב.

או כאשר יש שני ימים טובים של גלויות, יש סיבה אחרת מדוע אפשר לעשות את התנאי, שהוא יאמר מאוחר יותר, כי יום אחד הוא על הקודש ויום אחד הוא על החול.

שני ימים טובים של ראש השנה – שונה

דובר 1:

אבל שני ימים טובים של ראש השנה, כשנגיע לאותה סוגיא, יש הסבר מדוע זה שתי קדושות שונות, כל יום טוב הוא שתי קדושות שונות. אבל שני ימים טובים של ראש השנה נחשבים כיום אחד.

דובר 2:

אה, אבל אפשר לדון בהם כיום אחד, וכיום אחד שבת אי אפשר.

דובר 1:

יפה מאוד. למה מערבין לשניהם? כלומר, זה ששתי קדושות, מה עושה אותם לשתי קדושות? כי היום, לפי מה שהיום יום טוב, אתמול אינו יום טוב. אבל ראש השנה, מהיכי תיתי, הכל קידוש החודש בעצם שורש הענין, למה ראש השנה שונה. אבל ראש השנה פחות ספק, כי עושים זאת אפילו בזמן בית המקדש, אפילו בזמן שקידשו על פי הראייה, מכל סיבה, יוצא שמחשבים זאת כקדושה אחת. ממילא אי אפשר לעשות עירוב, שני עירובין לשני ימים שונים, כי זה מחלל פעם אחת, לא פעמיים.

דובר 2:

כן?

דובר 1:

כן.

הלכה: מתנה אדם על עירובו – תנאים על עירוב

לשון הרמב"ם

בשבת. כאן עדיין לא כתוב ברור שהוא יכול להחליט בשבת, אבל כתוב מאוחר יותר ברור שאפשר להחליט בשבת. ולא רק זאת, כתוב אפילו מאוחר יותר שאפשר לעשות לשנה שלמה. אם מישהו יודע שבמהלך השנה נעשה שהוא צריך ללכת, הוא יכול לעשות עירוב, והוא אומר, באיזו שבת שאצטרך, יהיה שם העירוב שלי, ואסמוך על העירוב הזה. אפשר לעשות את זה לשליח ולאנשים אחרים גם.

הלכה ה: הקדמה לעירוב ביום טוב – תחומין והוצאה

דובר 1: אז עד כאן ההלכה של שני עירובין. עכשיו נלמד, קודם הרמב"ם יאמר את הכלל שצריך ביום טוב וביום כיפור גם עירוב, וממילא יהיו פרטי דינים שונים שנעשים רק ביום טוב, כי יום טוב יכול להיות שני ימים, בספק, שני ימים טובים של גלויות, אז צריך לדעת מה ההלכה של עירוב. האם אפשר לעשות, איך זה עובד, קודם כל איך זה עובד, האם צריך לעשות שני עירובין לימים או לא, אחר כך אם אפשר לעשות שני עירובין אחרים לשני הימים האחרים, וכו'. אז קודם הוא עושה הקדמה.

"כשם שאסור להוציא חפץ לתחום בשבת" – זה משהו כנראה מסכימים הסופרים שהם מתכוונים, אני לא יודע למה זה לא בא כאן, איזה יום טוב נלמד איזה עירוב תחומין של יום טוב, זה בא, כי הוא רוצה לומר את הפרטים.

"כשם שאסור להוציא חפץ לתחום בשבת" – אסור ללכת חוץ לתחום בשבת, "כך אסור ביום טוב וביום הכפורים", בין יום טוב, בין יום כיפור. יום כיפור הוא כמו שבת לכל דבריו. יום טוב מותר יותר באוכל נפש, אבל חוץ לתחום אסור ללכת. אבל יכול להיות שיש חילוק. "כשם שמוציא מרשות לרשות בשבת חייב" – אסור לעשות הוצאה בשבת, "כך ביום טוב וביום הכפורים חייב", ביום כיפור הוא חייב גם. "אבל ביום טוב מותר להוציא מרשות לרשות", ביום טוב אין אסור הוצאה. כלומר, צריך להגיע להלכות יום טוב ולראות, אף על פי שלפי הכלל הכלל הוא שרק אוכל נפש מותר ביום טוב, אבל הרמב"ם אומר בוודאי שהוצאה מותרת אפילו שלא לצורך, כי מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה נמי שלא לצורך.

ההלכה היחידה שמערבבת עירוב חצרות עם עירוב תחומין

דובר 1: יוצא כך, זו ההלכה היחידה בהלכות עירוב תחומין שגם מתערבבים הלכות עירוב חצרות, כי זה הגיוני, הלכות עירובין. כלומר, כן, הלכה אחרת אין כאן. לפיכך יוצא כך: **"מערבין עירובי חצרות ומשתתפין במבואות ליום הכפורים כשבת"**, אם יום כיפור צריך לעשות עירוב חצרות ושיתופי מבואות בדיוק כמו שבת אם רוצים לטלטל. **"ומערבין עירובי תחומין ליום הכפורים וליום טוב כשבת"**, ומלבד זה, עירובי תחומין צריך לעשות לכל יום טוב אם רוצים ללכת, או לא, כן, גם ליום טוב, לא רק ליום כיפור, אלא גם ליום טוב. אבל כל הדברים האלה יעשו חילוקים בפרטים של מה קורה, ונראה את כל ההלכות שאנחנו לומדים.

סיבת ההקדמה: למה הרמב"ם מביא את זה כאן

דובר 1: כן, אז יום טוב מותר לטלטל. כלומר, מה שהוא החומרא המיוחדת של שבת, לא לטלטל מרשות הרבים לרשות היחיד וכו', ביום טוב לא נוגע, כי כל ההוצאה מותרת. אז הרמב"ם אומר כך: קודם כל, יש אופן שאפשר ביום טוב, מאחר שיום טוב או יום טוב קרוב לשבת, או אפילו שני ימים טובים שזה שתי קדושות נפרדות, אפשר לעשות שני עירובין בעצם, ואז אפשר כן לעשות, כלומר, ביום טוב הזה הוא יוכל ללכת לשני הכיוונים, כי הוא יכול לעשות את אותה הברירה, הוא יכול לעשות שיום אחד הוא הולך לכאן ויום אחד הוא הולך לכאן. מעניין.

אז בעיקר הוא ממשיך את הנושא של שני עירובין, ועכשיו הוא רוצה לומר לענין יום טוב שני עירובין. אבל הוא מרגיש שלא מתאים לעשות קפיצה לתוך יום טוב, לכן הוא נותן קצת הקדמה שיש יום טוב. לענין עירובין יש יום טוב, לענין עירוב אין יום טוב. לא, עירוב חצרות, אני הולך הוא לא יזכיר אחר כך.

לשון הרמב"ם

דובר 1:

דובר 1:

אומר הרמב"ם הלאה, וכן, כלומר לא רק שאפשר לעשות עירוב ליום אחד לשני כיוונים, אפשר לעשות סוג אחר של תנאי. **מתנה אדם על עירובו, כלומר, זה פשוט בעצם. מתנה אדם על עירובו ואומר, עירובי לשבת זו ולא לשבת אחרת.**

דיון: מה החידוש?

דובר 2:

אני לא מבין למה זה חידוש. כלומר, אם אפשר לעשות בשבת אחת, ביום טוב אחד, לקבלת חברים, אפשר לעשות כך. השבת היא לא בשבוע הבא.

דובר 1:

ישר כוח. אבל איך זה עובד? כשהוא מניח את העירוב, הוא יניח אוכל לשבועיים, או משהו שיישאר טרי לשבועיים?

דובר 2:

אבל שלא יישרף, למדנו שאם אין זה לא טוב.

דובר 1:

אין זה לא טוב. העירוב שהניח לא תמיד כשמגיע ערב שבת יתחשבו באוכל שמונח שם, אלא בשבת זו יתחשבו כן ובשבת זו לא, או להיפך, **ושבת אחרת** לפי זה אולי חידוש גדול יותר, שאפילו הוא עשה את הסעודה בשבוע הבא יכול להשתמש בה, **או לשבתות הבאות, או להיפך, ליום טוב ולא לשבתות**, בקיצור, אפשר לעשות תנאי.

אני מבין, כי המילה של הפסוק היא לא שאוטומטית הפסוק, כשלפסוק יש כוח, הפסוק עושה משהו, הוא לא יכול לעשות תנאים, אבל זה הכל דעתא שכיון שיש לו שם את הפת חושב הוא על הפת כמקום שביתה, יכול לומר מתי יש לו כן את הדעתא ומתי לא.

דובר 2:

כן?

דובר 1:

כן. יפה מאוד, אפשר לעשות תנאי.

הלכה: ברירה – האומר לחמשה הריני מערב על איזה מכם שארצה

לשון הרמב"ם

דובר 1:

נכון, החידוש הוא בעצם עיקר הנושא של ברירה שהוא יאמר בהמשך. נכון, נמשיך הלאה. **"האומר לחמשה יהודים"**, הוא אומר לחמישה יהודים, **"הריני מערב על איזה מכם שארצה"**, שארצה או שארצה?

דובר 2:

שארצה, כן, מה שאני ארצה.

דיון: איך עובדת הברירה?

דובר 1:

מה... איך הוא יחליט? ואיך תדע אחר כך מה אתה יכול כן או לא ללכת לפי מה שהחלטתי ערב שבת בין השמשות? לא ערב שבת, **"אם רציתי אלך"**, אתה תלך. מה? או מתי הוא יעשה את... ערב שבת, לא דווקא בין השמשות. **"אם רציתי"**, כשאני ארצה, זה... הוא...

דובר 2:

רגע, אני רק רוצה להבין, ועל מה הוא מחליט? מה המסקנה שלו? אני רוצה איזו מסקנה, כן? אז כך, אוקיי, **"אם רציתי אלך, לא רציתי לא אלך"**.

דובר 1:

אה, אני מבין, הוא כאן כמו האדון נניח, הוא עושה עירוב לחמישה אנשים, הוא אומר, אני עדיין לא יודע לאיזה מכם אני עושה את העירוב, לאיזה מכם אני רוצה שישתמשו בעירוב שלי, זאת אחליט מאוחר יותר.

דין ברירה בדרבנן

דובר 1:

"אף על פי שרצה משחשיכה, אפילו שהחלטה עשה כבר בשבת, ילך", יכול אותו ללכת. למה? **"דבר שאינו אלא מדברי סופרים יש בו ברירה"**. מכיוון שזה מדברי סופרים, כלומר עירוב הוא דרבנן, יש כלל, יש ברירה. יש ברירה פירושו למפרע אפשר למפרע להחליט שזה התכוונתי לעירוב של פלוני, כי עשיתי עירוב לפלוני.

הלכה כזו היתה לנו כבר באמת בפרק ו', שאם נתרצה בערב גם טוב. הענין, כי דברי סופרים...

דובר 2:

אה, ספק דרבנן לקולא.

דובר 1:

כאן מדובר שהוא מחליט, אבל יכול להיות שהם מחליטים, כי הם צריכים להחליט, הם מזכים, והם יכולים להחליט שהם רוצים בשבת.

הלכה: מערב לשבת של כל השנה כולה

דובר 1:

וכן, אותו דבר אנשים יכולים לעשות כך, **מערב לשבת של כל השנה כולה**, כן, הוא רוצה ללכת שוב, עושה עירוב לשנה שלמה. **ואומר, רציתי לעירוב, לא רציתי לעירוב, אלך לבני עירי.** וכשהוא צריך זאת, **כל שבת שירצה, ובשבת ירצה, הוא ילך אפילו שתי תחומי שבת, אז פירוש שבאותו ערב שבת נעשתה הפת עירוב.** כן, צריך לבדוק, אומר המשנה ברורה, צריך לוודא שהעירוב קיים.

יישום מעשי

דובר 1:

ההלכה היא הלכה מעשית מאוד. עכשיו משגיחים, מתעסקים עם בחורים, אסור לצאת מהמחנה. המשגיח יכול ערב שבת להניח כמה פתות, והוא יכול להחליט מי רשאי ללכת לאן, והוא יאסור מדין תחומי שבת, אם אפשר.

דובר 2:

כן, אם אני לומד זאת למעשה, אפשר לעשות עירוב, אבל את העירוב מפסידים, כלומר, הוא לא יוכל ללכת לכיוון האחר. הוא אומר, אם אחליט לטייל לכיוון זה, אשתמש בעירוב הזה.

דובר 1:

לטייל או להניח עירוב, או לאיזה כיוון הוא עושה זאת.

דובר 2:

לא, אני מתכוון לומר שכשהוא אומר לקחת עירוב, הוא מתכוון שהוא באמת יצטרך להניח בכמה מקומות פת, ורק להחליט איזו פת היא למי?

דובר 1:

לא, לא, רגע. אני לא חושב שבמחנה רגיל אי אפשר להחליט ללכת לפלוני, גם לא יודע אם אפשר לפלוני. מדברים כאן על הנחת עירוב.

דובר 2:

כן, שאפשר לעשות עירוב מכל מקום, או אחד יכול לעשות לשני, והוא מודיע שהוא מתכוון שכל אחד יחליט מאוחר יותר אם הוא רוצה להשתמש בזה.

דובר 1:

זה מאוד מעשי.

דיון: דין זכותא והודעה

דובר 2:

אוקיי, עכשיו נלמד קצת נושאים יותר מסובכים. מה קורה ביום טוב שני? מה קורה עם היום השני של יום טוב? מתי עושים את העירוב קודם כל ביום השני של יום טוב? רגע רק, הטעם דין זכותא נראה שאפשר לזכות. ההלכה נראית לי מאוד סופית, שבעצם, כשהוא רוצה לתקן ויודע שיהודים נכשלים

ואם מביאו עמו ליום טוב, יכול להביא אותו הביתה. למה? למה הוא צריך זאת? זו ההלכה הראשונה. צריך שהעירוב יהיה גם בלילה השני. למה? **מפני שהן שתי קדושות**. הם שתי קדושות נפרדות, היום השני של יום טוב או שבת ויום טוב. **ואין קונה עירוב לשני ימים**. אי אפשר לקנות עירוב מערב יום טוב על היום השני של יום טוב. ממילא צריך בנפרד לוודא, או לוודא... הרמב"ם אומר שזה מקרה אחר שהוא חוזר לשם, אבל יכול להיות אם הוא יודע שזה שמור שם, מה שיהיה, יכול לסמוך על כך. אבל כאן הוא מתכוון שהוא צריך לוודא שזה באמת שם גם בלילה השני של יום טוב.

ואם ברור, **נאכל העירוב בראשון**, אם נאכל העירוב ביום הראשון, **קנה עירוב לראשון ואין לו עירוב לשני**. אין לו עירוב בלילה השני.

עירוב ברגליו לשני ימים

ומה לגבי עירוב ברגליו? מה הוא צריך לעשות? אותו דבר. **ערב ברגליו בראשון, צריך לערוב ברגליו בשני**. הוא צריך ללכת לשם ביום השני שוב. איך? מה הוא צריך לעשות? **שילך ויעמוד באותו מקום**, הוא ילך ויעמוד באותו מקום, **ויחשוב בלבו שיקנה שם שביתה**. הוא יקנה שם שביתה נפרדת ביום השני.

אתה רואה, כאן הוא אומר... קודם אמר "ואומר שביתתי", כאן הוא אומר "יחשוב בלבו". מאוד ברור. נכון. כי כתוב קודם ברור שלא צריך. הוא אומר שאולי יש שאלה, אסור לומר כי יש שאלה של הכנה מיום טוב לחברו. זה בוודאי בהלכה הבאה, אבל כאן אני לא יודע.

ערב כפת בראשון – החילוק בין ברגליו ובפת

ערב כפת בראשון, אם עשה עירוב ביום הראשון בפת, כך הוא: **אם רוצה לערוב ברגליו בשני, הרי זה עירוב**. הוא צריך רק ללכת לשם ולחשוב שהוא קונה שם שביתה. **אבל אם רוצה לערוב בפת**, אם הוא רוצה לעשות בפת ביום השני, **צריך לערוב באותה הפת עצמה שערב בה בראשון**.

זה מאוד מעניין. זה אומר, כמו שראיתי כאן בעמוד, זה על הנושא של הכנה. אם הוא עושה עירוב חדש, רואים בבירור שהוא לוקח את הפת והוא עושה אותה לעירוב למחר. זה אסור מיום טוב אחד לשני. אם זו אותה פת, הוא לא צריך לעשות כלום, הוא צריך רק להביא אותה לשם, אז מותר. כי אם לא זו שאלה של הכנה מיום טוב לחברו.

כך הביא זאת הרמב"ם. כי לא מה ההבדל איזו פת, אלא כי אסור ביום טוב להשתמש לעשות פת חדשה. מכשיר עצמו לא נקרא הכנה, כמו שלמדו לגבי שבת. או עצם ההליכה לא נקראת. לא רואים שהוא עושה משהו. או שיש צורך, אבל לומר הבעיה היא העשייה, לקחת פת חדשה, ולומר שזה עירוב או לעשות ממנו עירוב.

חידוש: קדושה אחת – שבת ויום כיפור

אומר הרמב"ם עכשיו חידוש מעניין. כמו שלמדנו עכשיו, רואים לכאורה יום טוב שני של ראש השנה, נראה הרבה לפי הרמב"ם, וצריך רק ביום הראשון, כי זו קדושה אחת, לפי הרמב"ם, וזה לא נוגע לקהילה. רואים שצריך רק עירוב ביום הראשון, ביום הראשון של יום טוב, כשזה כבר על היום השני לא.

אומר הרמב"ם כך, ולא רק זאת, יש לי חידוש. כן, והוא כבר אמר קודם, בפירוש, כשיש חידוש, זה לא היה כתוב. אה, מעשית לא שתי קדושות. כן, זה... אממ... הרב נתן חילוק, לא אמרתי זאת בפירוש. אבל הרמב"ם אמר, שלמה צריך שני עירובין ביום השני גם כן, כי זה שתי קדושות. זה משפט של הרמב"ם, שראש השנה למשל שהוא קדוש אחד, שצריך רק עירוב אחד. אז הרב שאל, ולא שאלו, שהרב אומר שאין לזה קשר, שמה שאומרים שביום ראש השנה שני ימים טובים, שיום טוב אחד הוא רק כל החומרות, לא אומרים כאילו שהיה צריך רק עירוב אחד לראש השנה.

החידוש של שבת ויום כיפור

אבל לרב יש לא רק זאת, לא רק ראש השנה, והוא נותן עוד חידוש. אומר הרב, נניח שיש מצב של ערב שבת ואחריו שבת. מה הוא מתכוון שאנשים נקלעים למצב כזה? כי היום הוא שאנשים נקלעים למצב כזה? כי בזמנים

בתחומי שבת, אפשר לכאורה לעשות כך. או אולי לא, רק אם האדם מחליט? רק אם האדם מסכים?

דובר 1:

לא, הם צריכים לדעת על כך. אין זכייה כזו, אין זכייה, אבל יש חובה, כי הוא נשאר כרגלי המערב. הוא צריך לדעת. אבל אפשר לתלות שלט בבית הכנסת, עשיתי עירוב, ואם מישהו ירצה ללכת לכיוון ההוא, יוכל להשתמש בו.

דובר 2:

אה, כן, אפשר לעשות זאת.

דובר 1:

אה, לכאורה, מעניין. אנשים עושים כך, אני מתכוון, כן.

הלכה: המערב לשני ימים טובים – העירוב חייב להיות שם בשני הלילות

לשון הרמב"ם

דובר 1:

אומר הוא עכשיו, צריך לראות מתי צריך לעשות את העירוב ליום השני של יום טוב. כלומר, שני ימים טובים הם שתי קדושות שונות, אין להם קשר. זה לא עובד. אומר הוא, נלמד. **המערב לשני ימים טובים של גלויות**, מי שרוצה לעשות עירוב לשני ימי יום טוב של גלויות, היהודים בחוץ לארץ יש להם שני ימים טובים, **או לשבת ויום טוב**, אותו דבר, **אפילו שעירוב לאחד לרוח אחת משניהם**, אפילו הוא לא רוצה ללכת לשני מקומות שונים, הוא לא רוצה ללכת לשני מקומות, פשוט שהוא צריך לחשב את היום השני בנפרד. אבל הוא רוצה ללכת לאותו כיוון, אותו עירוב, שני הימים. **אם כן, צריך שיהא העירוב במקומו מוצאי בליל ראשון ובליל שני כל בין השמשות**. כל יום הוא קדושה נפרדת, אז הוא חייב שהעירוב יהיה שם בין השמשות גם ביום הראשון וגם ביום השני.

כיצד הוא עושה?

דובר 1:

אומר הרמב"ם, **כיצד הוא עושה?** מה הוא יכול לעשות? כל היום לא צריך להיות שם, זה כמו כל עירוב, צריך רק להיות שם בין השמשות. אבל בין השמשות חייב להיות אפילו ביום השני. אז מה יעשה? **מוליכו בערב יום טוב או בערב שבת**, כלומר בערב שבת הראשון, **ומחשך עליו**, הוא נשאר שם. כלומר, אם הוא לא רוצה להשאיר שם, אולי אין זה מקום המשתמר, הוא לא רוצה להשאיר שם את העירוב כל הזמן, אז **נוטלו בידו ובידו עמו ליל יום טוב**. ביום טוב מותר לטלטל, בשבת אסור לטלטל, אבל ביום טוב מותר לטלטל, יכול לקחת אותו חזרה הביתה את העירוב. **ולמחר מוליכו לאותו מקום ומניחו שם עד שתחשך**. מחר בלילה צריך להביא אותו חזרה לאותו מקום, כי זה חייב להיות באותו מקום, **ואוכלו אם עירוב לשבת**, אם זה שבת יכול לאכול אותו אז מיד במקום, **או מביאו ומעלה ליום טוב**, יכול להביא אותו הביתה.

הטעם: מפני שהן שתי קדושות

דובר 1:

למה? למה צריך את ההלכה הראשונה? צריך שהעירוב יהיה גם בלילה השני! למה? **מפני שהן שתי קדושות**, הם שתי קדושות נפרדות היום השני של יום טוב, או שבת ויום טוב. **ואין קיום עירוב תחומין על הראשון קונה עירוב לשני ימים**, אי אפשר לקנות עירוב מערב יום טוב על היום השני של יום טוב. ממילא צריך בנפרד לוודא, או לוודא. יכול להיות, הרמב"ם אומר שזה מקרה מעניין שהוא חוזר לשם, אבל יכול להיות אם הוא יודע שזה שמור שם.

עירובין לשני ימי יום טוב – שתי קדושות, תנאים, והלכות של עירוב ביום טוב

הלכה: עירוב לשני ימי יום טוב – מפני שהן שתי קדושות

דובר 1:

עירוב, שהרי אפשר שיגיע ליום ראשון. ממילא מחר יוכל ללכת אותן חמש מאות פלוס עוד אלפיים לכיוון ההוא. טוב מאוד. זו ההלכה של מי שעושה שני עירובין לשני ימים טובים.

הלכה: אין עושים עירוב ביום טוב – יום טוב שחל להיות ערב שבת
עכשיו נלמד מה הדין ביהודי, האם מותר לעשות עירוב ביום טוב בכלל. כלומר, לפני רגע למדנו שעושים עירוב ביום טוב, אבל למדנו בבירור לא עירוב חדש, אלא עירוב מאתמול עושים, אותה פת אפשר לעשות שוב. נראה שזה לא נקרא עשיית עירוב ביום טוב.

אבל סתם יום טוב שהוא ערב שבת, אומר הרמב"ם, אסור לעשות שום עירוב. **יום טוב שחל להיות ערב שבת, אין מערבין עירוב יום טוב.** לכתחילה אין עושים שום עירוב ביום טוב, לא עירובי חצרות שצריכים להיות לשבת ולא ליום טוב, וגם לא עירובי תחומין. ומתי עושים את העירוב? **"אבל מערבין ביום חמישי שהוא ערב יום טוב"**. כלומר, צריך להניח, כי זה יעבוד לשבת, כמו שלמדנו קודם, הוא צריך לחזור בשבת ולוודא שיש עירוב, אבל צריך לעשות ערב יום טוב. עירוב חצרות אין צורך לחזור, עושים אותו ערב יום טוב וזהו.

דין: למה אסור לעשות עירוב ביום טוב?

דובר א':

ואם חל, אה, יש עוד הלכה שכתובה גם על עירוב חצרות, כן? ואם חל, כי עירוב חצרות הוא גם משהו כמו קנין. אני לא יודע למה אסור לעשות ביום טוב. או בגלל שזה הכנה, או בגלל ש... הכנה לכאורה, לא? כי עשו עירוב תבשילין, זה היה צריך לעזור.

דובר ב':

הוא מדבר באופן שכבר עשו עירוב תבשילין? סתם יהודי עושה עירוב תבשילין. הוא כותב, תבשילין עושים רק דווקא אם רוצים לבשל משהו, אם הכל מוכן ליום טוב.

דובר א':

הוא מדבר בלי עירוב תבשילין. עירוב תבשילין הוא הכנה, זה גם היה מתיר, לא? אני לא יודע. מעניין. זה עושה גם דברים אחרים, לא רק בישול, זה עושה הדלקת נר והוצאה.

הוא אומר דווקא שכאן בעירוב תחומין יש קנין רשות. מה זה קנין? כלומר הוא קונה רשות. הרי רואים שאפשר להיות מעורב ברגליו או אפילו במחשבתו. במחשבתו הוא קונה המקום? אני לא מבין. לא שהוא ממש קונה, זה סוג של... כי זה דומה לקנין, לא עושים זאת ביום טוב. האם זה משהו כמו מתקן? מתקן את המקום? מתקן רשות, בקיצור. בקיצור, אי אפשר לעשות זאת ביום טוב, לא עושים ביום טוב.

הלכה: שכח ולא עירב – תנאי בעירוב חצרות (לא תחומין)

עכשיו, מה אם הוא שכח? **ואם שכח ולא עירב, זה כך: הרי זה מערב עירובי חצרות בחמישי וערב שבת יום טוב.** הוא צריך לעשות תנאי, נראה איך הוא עושה את התנאי. **אבל לא עירובי תחומין.** עירובי תחומין הוא לא יכול לעשות עם התנאי.

למה עירוב תחומין שונה?

למה עירוב תחומין שונה מעירוב חצרות? כי, מעניין, כך הוא מביא שעירוב תחומין הוא יותר לוקח נשביתה, ולא עושים ביום טוב אפילו עם ספק, אפילו עם התנאי. אני לא מבין למה. צורך לאו, צורך יום... העירוב חצרות הוא פחות קנין מעירוב תחומין, כך הוא מביא ממגיני ארץ ואילנא.

איך עושים את התנאי

בואו נראה מה המשמעות של התנאי. הוא עושה תנאי מבוסס על הספק של שני ימים טובים. כתב הדמ"ש, וביום חמישי, חמישי שישו הוא יום טוב, בא הוא ביום חמישי והוא אומר כך, **אם היום יום טוב, אם חשבת אני לא עושה כלום, ביום טוב לא עושים שום קנינים, ואם לאו, הוא ערב יום טוב, והוא עושה עירוב.** זה ערב יום טוב, ושישי הוא יום טוב, בשבת הוא מותר בעירוב, או ביום טוב.

של היום זה לעולם לא קורה! לעולם לא נעשה שיום כיפור יהיה ביום שישו או ביום ראשון, כי הם עושים לו עדי ראש חודש כללים, שממילא יוצא שיום כיפור לא יכול להיות ביום שישו או ביום ראשון.

אבל בזמן שהיו מקדשים על פי הראייה, יכול להיות שיום כיפור יהיה בשבת או ביום ראשון, כלומר, ביום שישו או ביום ראשון, מגיע כאן שבת וסמוך לו יום כיפור, כן ויש במשנה הלכות למצב כזה והגמרא, הגמרא לא עוסקת בזה, אומר הרמב"ם, לדעתי, תוציא אותי, זו קדושה אחת, הקדושה היא אחת. למה? כי שבת ויום כיפור יש להם אותה רמת קדושה. בשניהם אסור לטלטל, בשניהם אסור לעשות שום מלאכת אוכל נפש.

אז, טוען הרמב"ם, מכיוון שזו אותה רמת קדושה, היה אפשר לעשות עירוב ערב שבת ולסמוך על זה גם ליום כיפור. למה? זו סברה מעניינת.

המושג "קדושה אחת" – הלכות דומות

זה שיש להם הלכות דומות עושה את זה לקדושה אחת. זה לא שקדושה אחת פירושה לא משהו שזה דבר אחד, אלא זה משהו דומה מספיק, אז זו גם קדושה אחת. זה שני ימים טובים, שתי קדושות פשוט, כי אם היום יום טוב אתמול לא. אבל נראה ששבת ויום טוב, אבל יש הבדל כי יש שתי רמות שונות.

תרגום לעברית

ממילא טוען הרמב"ם, זה מעניין, אדם היה חושב שיום ראשון של סוכות ויום שני של סוכות הם קדושה אחת, וראש השנה ויום כיפור הם קדושה אחרת. אבל לא, הקדושה שמדברים עליה כאן זה שיש להם אותן הלכות. למדנות, אבל יש בעיה אחרת, כי בכלל זה חול. כמה שהיום הוא קודש, מחר או אתמול הוא חול. אבל זה מאוד מעניין, הרמב"ם חשב שקדושה אחת, אם יש אותו דין, שבת ויום כיפור נקראים קדושה אחת. זה מאוד מעניין, כן.

הלכה: שני עירובין לשני כיוונים – התנאי של "אפשר להגיע"

אוקיי. עכשיו אומר הרמב"ם, אז מה למדנו עכשיו? שאפשר לעשות שני עירובין לשני ימים של שני ימים טובים. כן, קודם כל יש בזה הוא מוסיף תנאי. **"רשות ביד אדם לעשות שני עירובין משתי רוחות לשני ימים", זה דווקא "והוא שיהא אפשר להגיע לכל אחד משני העירובין ביום הראשון"**. צריך להיות העירוב השני קרוב מספיק שיוכל להגיע לשם ביום הראשון. **"אבל אם אי אפשר להגיע לעירוב השני ביום הראשון"**, אם העירוב השני רחוק כל כך – הוא יתן דוגמה בהלכה הבאה בדיוק – שהוא לא יכול להגיע ביום הראשון של יום טוב אליו, אף על פי שביום השני יוכל כי הוא עשה שם את עירובו, **"אין עירובו השני עירוב"**. למה? **"שעירוב מצוותו שיהא בסעודה הראויה בו ביום"**. עירוב צריך להיות סעודה שאפשר לאכול ביום. **"וזה הואיל ואינו יכול להגיע לו ארבע אמות"**, למה הוא לא יכול להגיע? כי הוא יוצא מתחומו. והוא ביום הדין, כלומר אינו רואה ביום הדין, ממילא לא יכול לעשות את עירובו. הוא לא יכול להיות לו העירוב השני מהצד האחר.

דוגמת הרמב"ם

בקיצור, הרמב"ם מסביר: הרי שהניח עירובו בריחוק אלפים אמה מביתו לרוח מזרח, יש לו אלפיים אמה בסך הכל לצד מזרח, וסמוך לו ליום ראשון. עכשיו, ביום השני הוא רוצה לעשות עירוב לכיוון האחר, **"שלא יניח עירוב שני בריחוק אמה אחת או מאה אלא ברוח מערב, וסמוך לו ליום שני"**, אם הוא יכול לחלק את כל זה, הוא יכול, כי מחר הוא הולך לכיוון ההוא. אבל היום הוא לא יכול לזוז. **"שאין לו ביום ראשון אלא ארבע אמות, ואינו יכול לילך ביום הדין אפילו אמה אחת לצד מערב"**, כי עירובו הוא לגמרי במזרח, **"שאין לו ברוח מערב כלום"**. יוצא שהוא לא יכול להגיע לעירובו ביום הדין, והעירוב צריך לחול ביום הדין, לא כשמגיע הלילה.

אבל מתי כן? **"אבל אם הניח עירובו בריחוק אלף וחמש מאות אמה מביתו לרוח מזרח"**, רק אלף וחמש מאות אמה מזרח, **"וסמוך לו ליום ראשון, והניח עירוב שני רחוק מביתו לרוח מערב בתוך חמש מאות אמה"**, כן, רק בתוך חמש מאות אמה, **"ודמו סמוך לו ליום שני, הרי זה**

חילוק: רק יום טוב שני של גלויות, לא ראש השנה ועוד, ההלכה עובדת רק ביום טוב, סתם יום טוב שני של גלויות, ומתי מדברים על סתם יום טוב שני של גלויות? אבל יום טוב שני של ראש השנה, דינו כיום אחד, נחשב כקדושה אחת, יום אחד, ואין מערבין בו — ביום טוב אי אפשר לעשות את התנאי של שתי הקדושות. למה? כי נחשב כקדושה אחת ולא כספק.

קושיא: למה עירוב חצרות כן, עירוב תחומין לא? למה עירוב חצרות מותר לערב, ולא עירוב תחומין אין מערבין בו? הוא מביא שזה נקרא יותר קנין, עירוב תחומין הוא משהו ממש מהתורה, עירוב חצרות הוא מערבב את כל העולם, זה מאחד, לא ברור.

אולי זה צורך גדול יותר? אולי סוג כזה של דבר אפשר לחשוב? עירוב חצרות אין בו משום הוצאה, כי זה יום טוב, אז אין בעיה, מותר לטלטל בכל מקרה. כבר אין תחומין, אסור גם ביום טוב, אז אני לא צריך לחשוב ערב יום טוב. הייתי חושב מעשית, אבל המפרשים לא אומרים את הפשט המעשי.

סיום הלכות עירובין

בכל מקרה, זה הסוף, ברוך רחמנא דסייען. עד עכשיו למדנו הלכות עירובין.

ולמחר הוא עושה את אותו הדבר ביום שישי, חוזר ומערב, הוא עושה שוב עירוב, כלומר עירוב חצרות.

תנאי בעירוב מחמת ספק שני ימים טובים של גלויות — סיום הלכות עירובין

הלכה: תנאי בעירוב חצרות ביום טוב שני של גלויות

הוא עושה תנאי מבוסס על הספק של שני ימים טובים, נכון? כתרדמתנא, אם חמישי, חמישי שישי הוא יום טוב, בא הוא ביום חמישי והוא אומר כך: **אם היום יום טוב, אין בדברי כלום** — אני לא עושה כלום, ביום טוב לא עושים שום קנינים. **ואם לאו**, נכון? הוא ערב יום טוב, ושבת הוא לא יום טוב, ובשבת הוא משתמש בעירוב, ודאי? או ביום טוב.

ולמחר, הוא עושה את אותו הדבר, ביום שישי, חוזר ומערב, הוא עושה שוב עירוב, כלומר עירוב חצרות, עירוב תחומין אומרים שאסור. **ואומר אם היום יום טוב**, אם היום יום טוב, אני לא עושה כלום, כי אני לא צריך יותר, כבר היה לי עירוב. **ואם בדברי היום כלום**, כי הוא היה אז יום טוב והיום הוא חול, נכון? אז הוא עושה עירוב, כי הזמן הוא עכשיו יום שישי, יום חול.